

Justitsministeriet foreslår derfor i overensstemmelse med Forældremyndighedsudvalgets overvejelser, at adgangen til overførsel af forældremyndigheden til den ugifte fader ved ophør af et længerevarende samliv med moderen lempes, således at retten i disse tilfælde fremover skal tage stilling til, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene, under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, jf. herved lovforslagets § 12, stk. 1. Det skal således ikke tillægges betydning, at faderen ikke hidtil har haft del i forældremyndigheden.

I de tilfælde, hvor forældrene ikke har boet sammen, eller hvor der ikke er tale om et længerevarende samliv, foreslås det, at forældremyndigheden som efter de gældende regler kan overføres fra moderen til faderen, hvis ændringen er bedst for barnet, jf. § 12, stk. 2.

3.2. Ændring af forældremyndigheden ved dom

Ifølge den gældende regel i myndighedslovens § 17 kan retten, når forældremyndigheden tidligere ved aftale eller dom er tillagt en af forældrene alene, overføre forældremyndigheden til den anden, hvis det er påkrævet under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Der skal således efter gældende ret være stærke grunde til at gennemføre en forandring ved overførsel af forældremyndigheden fra den ene af forældrene til den anden, hvis barnet tidligere har været udsat for forandring som følge af, at der er truffet afgørelse eller aftale om forældremyndigheden. Baggrunden herfor er, at der skal være ro om børns opvækst, og at de ikke skal gøres til »kastebolde« mellem stridende forældre.

Forældremyndighedsudvalget har overvejet, om der er behov for at lempe kriterierne for overførsel af forældremyndigheden ved dom. Udvalget har desuden særligt overvejet reglens betydning i tilfælde af samværs sabotage, herunder om der er anledning til særligt i lovtæksten at fremhæve den største samlede forældrekontakt som et kriterium, der har betydning for afgørelsen af, hvem af forældrene forældremyndigheden skal tilkomme.

Udvalget finder, at der er behov for en ændring af kriterierne for overførsel. Udvalget henviser herved til, at omfanget af samværet med den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, i de senere år er udvidet, således at der normalt er en tættere kontakt mellem denne af forældrene og barnet. Overførsel af forældremyndigheden vil på den baggrund i de fleste tilfælde indebære en mindre gennemgribende forandring for barnet end tidligere.

Udvalget anfører, at man under overvejelserne har været opmærksom på, at reglen om overførsel af for-

ældremyndigheden har et dobbelt sigte, og at de to formål kan være vanskelige at forene. Det strenge kriterium i myndighedslovens § 17 skal på den ene side tilkendegive over for forældrene og deres rådgivere, hvor vanskeligt det er at få medhold i et krav om overførsel af forældremyndigheden. Det er i denne sammenhæng, at synspunktet om, at barnet ikke må blive en »kastebold«, har betydning. Kriterierne skal imidlertid også anvendes, når retten skal afgøre den enkelte sag. I den situation er den primære opgave at vurdere, hvad der er bedst for barnet. Såfremt det efter bevisførelsen står klart, hvad der er bedst for barnet, kan det efter udvalgets opfattelse af den enkelte dommer opleves forkert at skulle undlade at afsige dom i overensstemmelse hermed ud fra en vanskelig afvejning af, om overførslen også må anses for at være »påkrævet«. De nugældende kriterier kan derfor efter udvalgets opfattelse virke som en hæmsko ved de konkrete afgørelser og føre til domme, som er mindre hensigtsmæssige set med barnets øjne, eller som er vanskelige at forstå.

Udvalget foreslår på den baggrund, at kriterierne for overførsel af forældremyndigheden ved dom lempes, således at udtrykket »påkrævet« erstattes af »når særlige grunde taler derfor«. Efter udvalgets opfattelse kommer det grundlæggende princip – hvad der bedst for barnet – herved også mere i forgrunden, end tilfældet er i dag.

Udvalget har desuden som nævnt særligt overvejet overførsel af forældremyndigheden i forbindelse med samværs sabotage. På baggrund af en analyse af den eksisterende retspraksis vedrørende overførsel af forældremyndigheden konkluderer udvalget, at spørgsmålet om samværets gennemførelse eller modarbejdelse indgår som et væsentligt element blandt dem, der er afgørende for resultatet i de domme, der afsiges i disse sager.

Udvalget anfører, at spørgsmålet om, hvorvidt samværsretten vil blive modarbejdet, er et overordnet hensyn i alle forældremyndighedssager. Det er imidlertid udvalgets holdning, at lovtæksten ikke bør fremhæve enkelte af de mange hensyn, der skal tillægges vægt. En særlig fremhævelse af betydningen af den samlede forældrekontakt vil efter udvalgets opfattelse give slagside. Betydningen af den samlede forældrekontakt er ikke eneafgørende men må indgå med vægt i afvejningen. Udvalget finder således, at betydningen af samværs sabotage er tilgodeset ved den samlede lempelse af kriterierne for overførsel af forældremyndigheden, og foreslår derfor ikke yderligere ændringer.

Om udvalgets overvejelser se betænkningen s. 95-98 og særligt om betydningen af samværs sabotage s. 138-145.